



GUVERNUL
ROMÂNIEI

INSTITUTUL PENTRU
STUDIAREA PROBLEMELOR
MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

400697 Cluj Napoca
Str. Gavril Muzicescu, nr. 5
Tel: 0364 103 154; 0364 116 261
Fax: 0364 103177
E-mail: office@ispmn.gov.ro
www.ispmn.gov.ro

Egyed Emese – Bartha Katalin Ágnes – Tar Gabriella Nóra (eds.): (Dráma) szövegek metamorfózisa. Kontaktustörténetek/ Metamorphosis of the Drama(text). Stories of Relation. Kolozsvár: Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2011.

Abstract. Volumul prezent conține textele comunicărilor de la conferința internațională *Drámaszövegek metamorfózisa. Kontaktustörténetek* [Metamorfoza textului dramatic. O istorie a contactelor culturale], organizată la Cluj-Napoca, în iunie 2009. Luând în considerație existența diferitelor ateliere de cercetare a teatrului, organizatorii au recurs la un subiect prin care se poate analiza convergența tendințelor din diferitele culturi teatrale „naționale”, și anume formele diferite ale teatralului (metamorfозa lor), respectiv evenimentele de transfer cultural legate de teatru ca formă de tradiție și activitate diversificată de inovație socială prin artă. În acest context apar în volum un număr considerabil de analize care abordează teatrului maghiar transilvănean.

Editorii volumului consideră că în România se poate vorbi de un teatru de cel mai înalt nivel, dar publicațiile referitoare la relația teatrului cu teatrele de peste hotarele țării sunt prea rare și nu acordă destulă atenție elementelor de legătură. Prin cartea de față se urmăresc următoarele: (1) Atragerea atenției specialiștilor din România asupra importanței publicării exhaustive a materialului teatral inedit aflat în colecțiile bibliotecilor. (2) Propunerea unei noi metodologii de lucru pentru specialiștii din Europa cu privire la publicarea materialului teatral. (3) Având în vedere faptul că materialul teatral din România are strânse legături formale (tipologice) cu cele din Austria, Germania, Ungaria, Polonia, Cehia, Croația, Slovenia, Franța, Italia, Spania, publicarea și analiza acestor materiale este așteptată cu interes de către specialiștii din aceste țări. (4) Aplicarea metodologiei de analiză caracteristică școlilor teatrologice anglo-saxone și germane reprezintă o premieră în cercetările artei spectacolului din România. Astfel, editorii speră ca volumul să devină și un manual de metodologie de cercetări teatrale și literare atât pentru interpretarea tradițiilor teatrale cât și pentru analiza noilor spectacole.

Veres Ildikó: Hiány-Filozófia-Kritika [Lipsă-Filosofie-Critică]. Kolozsvár-Szeged: Pro Philosophia Kiadó, 2011.

Abstract. Cartea de față reprezintă cel de-al 13-lea volum din seria intitulată *A magyar nyelvű filozófiai irodalom forrásai* [Sursele literaturii filosofiei maghiare]. Volumul conține analize critice în limba maghiară, germană și engleză despre lucrările lui Varga Béla, Makkai Sándor, Révay József, Böhm Károly, Brandenstein Béla, Halasy-Nagy József.

Față de punctul de vedere care promovează ideea că filosofia maghiară datează din secolul al XVII-lea și include munca lui Apáczai Csere János, autoarea cărții susține punctul de vedere al „istoriei scurte” a filosofiei maghiare, afirmând faptul că aceasta își are începutul la sfârșitul secolului al XIX-lea. Astfel, primul filosof maghiar este considerat a fi Böhm Károly care publică în 1880 lucrarea intitulată *Az ember és világa*. Anul următor Alexander Bernát și Bánóczi József editează și publică *Filozófiai Írók Tára*, și tot în acest an Böhm Károly fondează revista *Magyar Filozófiai Szemle*. În 1895 este fondată prima catedră de filosofie la Universitatea Eötvös Loránd (Budapesta), iar în anul 1901 este fondată și Magyar Filozófiai Társaság [Asociația Filosofică Maghiară]. În această perioadă se formează și terminologia filosofiei în limba maghiară.

Astfel, volumul de față conține analiza lucrărilor începând cu 1880. Evident, această ediție nu poate să urmărească includerea tuturor filosofilor maghiari, nici critica acestora. Autorii pe care cititorii nu-i vor găsi în acest volum vor fi incluși în volumele viitoare.

▪ reviste, articole

***Studia Hebraica* nr. 9/2009 și nr. 10/2010**

Abstract. *Studia Hebraica* este revista academică anuală a Centrului de Studii Ebraice „Goldstein Goren” al Facultății de Litere, Universitatea din București. Cel mai recent volum al publicației (nr. 9/2009 și 10/2010) include o descriere a activităților Centrului de Studii Ebraice „Goldstein Goren”, lucrările prezentate în cadrul conferinței *Jewish Heritage: Part of the National and World Heritage* (28–29 mai 2009, București), o secțiune specială pentru studenți (doctoranzi și masteranzi în domeniul studiilor iudaice), o secțiune cu articole din sfera studiilor iudaice scrise de cercetători în domeniu dar nelegate de tema conferinței, o secțiune cu materiale de arhivă și o secțiune de recenzii.

Studiile din secțiunea conferinței abordează subiectul patrimoniului evreiesc din perspectiva a diferite domenii (literatură, filosofie, istorie, imagologie, arte, arhitectură) parcurgând un drum lung în timp și spațiu: de la Antichitate până în secolul XXI, de la Orientul Mijlociu până în Europa, și mai ales în România. Articolele sunt semnate de Ilia Rodov, Raphael Shuchat, Ariella Amar (Israel), Rudolph Klein (Ungaria), Carol Iancu (Franța), Michael Shafir (Cluj), Mihai Chioveanu, Felicia Waldman, Măriuca Stanciu, Anca Ciuciu, Alina Popescu, Gabriela Vasiliu, Andrei Oișteanu, Rudy Marcovici și Lucia Apostol (București), respectiv Laurențiu Ursu (Iași).

Secțiunea cu materiale suplimentare legate de domeniul studiilor iudaice include articole semnate de Peter Dan (SUA), Simon Geissbühler (Elvetia), Victor Ivanovici (Grecia), Alberto Castaldini (Italia) și Silvia Marin Barutcieff (România).

Secțiunea cu materiale de arhivă conține un document cu privire la viața evreilor în România în perioada comunistă, mai precis procesul verbal al ședinței liderilor PMR din 10 februarie 1960 având pe agendă emigrația evreilor și sionismul, prezentat de Gral. (R) Mihail E. Ionescu.

Ultima secțiune cuprinde recenzia lui Vladimir Tismăneanu la cartea lui Andrei Oișteanu, *Inventing the Jew. Antisemitic Stereotypes in Romania and Other Central-East European Cultures* (Lincoln and London: University of Nebraska Press, 2009); cea a lui Lucian Zeev Herșcovici la lucrarea lui David Schaary, *Yahaduth Bukovinah beyn shthey milchamoth ha'olam* [The Jews of Bukovina between the Two World Wars] (Tel Aviv: Goldstein-Goren Diaspora Research Center, Tel Aviv University, 2004); precum și studiul lui Vasile Morar despre *Întoarcerea huliganului* (București: Polirom, 2006) de Norman Manea.

Revista *Studia Hebraica* este disponibilă online la Central and Eastern European Online Library: [<http://www.cceol.com>] și la comandă, persoana de contact Felicia Waldman: [fwaldman@gmail.com].

▪ proiecte, rapoarte de cercetare

Erdélyi Digitális Adattár. Arhiva Digitală Ardeleană. Erdélyi Múzeum-Egyesület/Societatea Muzeului Ardelean, 2011

Descriere. Scopul proiectului este de a aduna și digitaliza informații culturale și științifice și de a le oferi spre studiere celor interesați prin intermediul internetului. Arhiva se bazează, în primul rând, pe digitizarea lăsamintelor cercetătorilor din Transilvania, însă vor fi incluse și manuscrise, cărți, fotografii, respectiv materiale audiovizuale care provin din diferite alte colecții. În arhivă își găsesc locul și publicațiile Societății Muzeului Ardelean, materialele adunate de către Institutul de Cercetare al Societății Muzeului Ardelean, precum și rezultatele cercetărilor din cadrul acestuia. În același timp, Arhiva este deschisă stocării și expunerii colecțiilor digitale prelucrate de către alte instituții sau grupuri profesionale.

Ideea creării Arhivei Digitale Ardelene este legată de încheierea convenției de colaborare dintre Societatea Muzeului Ardelean și Biblioteca Națională Széchenyi din Budapesta (februarie 2005). Activitățile de digitizare au început din 2005, construirea sistemului-cadru al Arhivei și încărcarea datelor a început cu doi ani în urmă. La această dată Arhiva conține peste șase mii de entități. Pe lângă o serie de funcții de culegere și sistematizare electronică a materialelor, utilizatorii au la dispoziție opțiuni avansate de căutare, pot vizualiza documentele căutate, respectiv pot încărca noi materialele ce fac obiectul cercetării lor precum și rezultatele obținute.

În următoarele luni Societatea Muzeului Ardelean se va strădui să se alătore programelor de digitizare existente la nivel european și va asigura accesibilitatea datelor digitizate și prin intermediul portalului *Europeana*. Pe termen lung, Societatea Muzeului Ardelean își planifică prelucrarea colecțiilor naționalizate care fac parte din moștenirile culturale cele mai

importante ale maghiarilor din Transilvania. Din acest motiv, atât prelucrarea și conservarea, cât și expunerea și promovarea acestora este la fel de importantă precum și elucidarea dreptului lor de proprietate.

Pagina web a Arhivei Digitale Ardeleane este: [<http://eda.eme.ro/>]. Adresa e-mail a proiectului: [eda@eme.ro].

Studiul asupra fenomenului imigrației în România. Integrarea străinilor în societatea românească, Fundația Soros România și Asociația Română pentru Promovarea Sănătății, 2011

Descriere. Studiul realizat de Fundația Soros în parteneriat cu Asociația Română pentru Promovarea Sănătății (ARPS) prezintă gradul de cunoaștere a fenomenului imigrației și recomandări de susținere a integrării resortisanților din țări terțe (*rtt*) cu drept de ședere legală în România. Cercetarea derulată în perioada mai 2010 – aprilie 2011 a fost realizată în cadrul proiectului omonim și finanțat prin Programul general Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii (ref: IF/09.01) al Uniunii Europene, gestionat în România de Ministerul Administrației și Internelor – Direcția Schengen ca Autoritate Responsabilă și Oficiul Român pentru Imigrații, ca Autoritate Contractantă.

Studiul cuprinde următoarele patru componente de cercetare: (1) O cercetare de tip documentar, în cadrul căreia sunt prezentate informații și statistici despre imigrație și tendințele acestui fenomen în România, alături de o trecere în revistă a organizațiilor relevante pentru integrarea străinilor. (2) O cercetare cantitativă și calitativă privind percepția populației din România asupra *rtt*, ce evidențiază atât percepțiile generale ale populației asupra *rtt*, cât și schimbările care survin în 5 comunități ce grupează un număr crescut de *rtt*: București, Constanța, Cluj, Iași, Timișoara. (3) O cercetare calitativă în rândul *rtt* despre integrarea acestora în societatea românească, ce prezintă 6 povești de viață (studii de caz) ale unor cetățeni străini. (4) O cercetare calitativă privind identificarea metodelor și canalelor de informare referitoare la problematica *rtt*, realizată prin organizarea a 20 de interviuri cu reprezentanți ai organizațiilor implicate în gestionarea fenomenului imigrației și 15 interviuri cu cetățeni străini.

Studiul este disponibil integral, atât în limba română cât și în engleză, pe pagina web a Fundației Soros România [<http://soros.ro/ro/publicatii.php>] și a Asociației Române pentru Promovarea Sănătății [<http://arps.ro/>].

▪ simpozioane, conferințe, mese rotunde, workshop-uri

Vizită internațională de lucru *Getting closer – EU strategy for the Roma and local realities*, 10 iunie 2011, Cluj-Napoca

Descriere. Vizita internațională de lucru a fost organizată de către Grupul de Lucru al Organizațiilor Civice (gLOC) cu scopul deschiderii unui dialog față-în-față între partenerii europeni, naționali și locali, alături de comunitățile marginalizate de romi din Cluj. Evenimentul a avut loc chiar înainte de adoptarea *Cadrului UE pentru strategiile naționale de incluziune a romilor până în 2020*, document care, printre altele, recomandă autorităților publice implementarea unor proiecte de locuire integrată. Imperativul politicilor de locuire integrată derivă din evacuările forțate recurente petrecute în mai multe localități, din condițiile indecente de locuire și din multiplele privări de accesul la servicii de bază de care suferă etnicii romi.

Pe lângă varii instituții guvernamentale, nonguvernamentale, academice și mediatice din țară, vizita de lucru a beneficiat de prezența unor reprezentanți de rang înalt din partea unor instituții europene și internaționale: Comisia Europeană, Programul de Dezvoltare al Națiunilor Unite (UNDP), European Roma Rights Centre (ERRC), Amnesty International – International Secretariat și Open Society Institute – Making the Most of EU Funds for Roma Inclusion.

Programul vizitei de lucru a inclus un tur prin așezări ghețozitate din Cluj-Napoca, urmat de o conferință de presă și forum social găzduite de Fundația pentru Sprijinul Familiilor din Pata Rât. În cadrul acestui eveniment s-a prezentat situația comunităților afectate, aspectele normative și legale ale dreptului la locuire decentă, respectiv acțiunile susținute de diferite organizații naționale și internaționale în vederea protejării drepturilor locuitorilor din Pata Rât și a comunităților marginalizate în general. În a doua parte a vizitei de lucru, reprezentanții organizațiilor participante și ai comunității locale au participat la un workshop la sediul Centrului de incluziune socială Nord-Vest pentru persoanele de etnie romă (CISPER Nord-Vest), unde au fost identificate strategii pe termen mediu și acțiuni imediate.

Pentru mai multe informații, accesați pagina web gLOC: [<http://www.gloc.ro/>].

Conferință științifică în cadrul ședinței comemorative *Emlékünnepszég Kriza János születésének 200. évfordulóján* [Ședință comemorativă cu ocazia a 200 de ani de la nașterea lui Kriza János], 27 iunie 2011, Cluj-Napoca

Descriere. Evenimentul de trei zile (26–28 iunie) a fost organizat de către Biserica Unitariană din Transilvania, Asociația Etnografică Kriza János și Catedra de etnografie și antropologie maghiară a Facultății de Litere a Universității Babeș-Bolyai. În cadrul acestuia s-a derulat conferința științifică consacrată activității multilaterale a lui Kriza János, în special în domeniul vieții eclesiastice și cercetării etnografice. Pe lângă prelegerile care au abordat impactul operei lui Kriza, s-au făcut prezentări și pe tradiția cercetării diferitelor ramuri ale culturii populare din Ținutul Secuiesc.

Programul evenimentului, în limba maghiară, poate fi consultat pe site-ul Asociației Etnografice Kriza János: [<http://www.kjnt.ro/in.php?q=aW5mb3Rla2E=&i=Njc>].

Conferința *Frontiere și minorități naționale în Europa Centrală, Orientală și de Sud-Est în prima jumătate a secolului XX*, 30 iunie 2011, București

Descriere. În data de 30 iunie 2011, la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” din București s-a desfășurat o sesiune de comunicări despre *Frontiere și minorități naționale în Europa Centrală, Orientală și de Sud-Est în prima jumătate a secolului XX*. Au fost prezentate șapte comunicări dintre care următoarele două s-au referit la România: lucrarea lui Simion Gheorghiu intitulată *Transilvania în planificarea postbelică sovietică (1939-1946)*, respectiv studiul lui Viorel Achim intitulat *Proiectul de omogenizare etnică al Guvernului Antonescu*.

▪ anunțuri

Congresul VII. *Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus: Nyelv és kultúra a változó régióban/ 7th International Congress of Hungarian Studies: Language and Culture in a Changing Region. [Al VII-lea Congres Internațional de Hungarologie: Limba și cultura într-o regiune în schimbare]*, 22–27 august, Cluj-Napoca

Descriere. Congresul este organizat din cinci în cinci ani de către Societatea Internațională de Hungarologie, Budapesta. La organizarea ediției actuale participă Universitatea Babeș-Bolyai, Societatea Muzeului Ardelean (EME), Comisia Academică Cluj (MTA-KAB) și Universitatea Sapientia-EMTE.

Tema congresului din acest an este: Limba și cultura într-o regiune în schimbare. Programul academic al congresului include sesiuni plenare, simpozioane și comunicări pe secțiuni în următoarele discipline: hungarologie; lingvistică; literatură; istorie; etnografie; arte, artă aplicată, arhitectură; muzică, teatru, film; sociologie, științe politice, demografie; filosofie. În total sunt planificate circa 600 de comunicări, iar participanții vor sosi din Ungaria, Germania, Olanda, Anglia, Estonia, Ucraina, Rusia, Finlanda, USA, Franța și alte țări.

Mai multe informații (în limba maghiară și engleză) găsiți pe pagina web a Congresului actual: [<http://hungkongkolozsvar.ro/>].

Lansare proiect transfrontalier *Higher Education for social cohesion – cooperative Research and Development in a cross-border area (HERD)/Felsőoktatás és társadalmi kohézió – közös kutatás és fejlesztés a határmenti régióban/Învățământ superior și coeziune socială – cooperare în cercetare și dezvoltare în regiunea transfrontalieră*

Descriere. Proiectul transfrontalier urmărește prezentarea și evaluarea transformărilor din învățământul superior în urma introducerii sistemului Bologna într-o perspectivă comparativă, monitorizarea și analiza propunerilor de soluționare și măsurile luate vizavi de problemele apărute la nivel local, regional și național. Inițiatorul proiectului este Universitatea din Debrecen (Ungaria), având ca parteneri Universitatea din Oradea și Universitatea Creștină Partium. Proiectul este finanțat prin Programul de Cooperare Transfrontalieră România–Ungaria 2007–2013, prin Fondul European de Dezvoltare Regională (cod: HURO/0901/253/2.2.2).

Cadrul teoretic al proiectului de cercetare combină criteriile disciplinelor politicilor educaționale și a sociologiei educației, analiza macro- și micro-instituțională. Din aceste criterii derivă, printre altele, evaluarea efectului formelor alternative de

Învățământ superior asupra situației învățământului și pieței muncii din regiune, precum și asupra dezvoltării regionale pe termen lung. Astfel sunt incluse în vizorul cercetării instituțiile minorităților etnice și ale comunităților confesionale. Le fel, se va urmări identificarea problemelor de integrare ale grupurilor defavorizate ale regiunii în învățământul superior, cadru în care se abordează integrarea studenților minoritari (de ex. etnici, naționali și migranți), respectiv probleme de gender. Din punct de vedere metodologic, cercetarea va avea componente cantitative și calitative.

În cadrul proiectului vor fi organizate șase workshopuri la care vor fi invitați specialiști în domeniu, respectiv actorii care gestionează schimbările instituțiilor de învățământ superior din regiune. Încheierea proiectului va fi marcată printr-o conferință, iar analizele vor fi publicate în volume bilingve (româno-maghiare), iar în scopuri de diseminare, vor apărea și în limba engleză. Toate acestea vor fi completate de elaborarea unor recomandări către formatorii de politici în învățământul superior.

Pentru detalii în legătură cu acest proiect contactați: Krisztina Bernáth, asistent manager [krisztinabernath@gmail.com].

▪ despre buletinul informativ *Noutăți*

Lucrările științifice recent apărute și evenimentele de importanță majoră în domeniul cercetării minorităților naționale din România incluse în acest buletin informativ nu constituie o listă completă. Cei interesați să coopereze la realizarea lui sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro. Cei care nu doresc să primească acest buletin informativ sunt invitați să ne contacteze în acest sens.

Informații detaliate în legătură cu proiectul *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România* și numerele anterioare ale buletinului informativ se găsesc pe pagina de internet ISPMN [<http://ispmn.gov.ro/>].